

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Zonder grenzen

1 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat Eddy als zakenman niet kwalitatief identiek is aan Eddy als schrijver: zijn uiterlijk / karaktereigenschappen zijn veranderd.

voorbeeld van een goed antwoord:

Eddy was een ploeterende, sombere, mislukte schrijver met een slonzig, ongeschoren uiterlijk. Nadat hij de pil heeft geslikt, verandert zowel zijn uiterlijk als zijn karakter. Hij wordt dynamisch en slim, strak gekapt en succesvol in allerlei opzichten. Kwalitatief gezien lijkt Eddy de zakenman nauwelijks nog op Eddy de schrijver. Ze zijn dus niet kwalitatief identiek.

2 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat numerieke identiteit gaat over de vraag waardoor Eddy ondanks alle veranderingen door de tijd heen dezelfde persoon blijft.

voorbeeld van een goed antwoord:

Numerieke identiteit gaat over de vraag hoe we door de tijd heen dezelfde persoon blijven ondanks alle veranderingen. Wie Eddy is, zit hem niet zozeer in dat hij van uiterlijk of beroep verandert, maar in hoe hij ondanks die veranderingen toch Eddy blijft.

3 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat in Eddy's veranderde zelfbeeld sociale waardering te herkennen is: zijn identiteit wordt vanuit de gemeenschap erkend als waardevol.

voorbeeld van een goed antwoord:

Eddy wordt sinds hij NZT gebruikt, vanuit de gemeenschap gewaardeerd. De mensen om hem heen kijken kennelijk neer op ploeterende schrijvers en vinden het waardevol als iemand in de zakenwereld werkt. Als jij vanuit je sociale omgeving erkend wordt om wat je doet, is er volgens Honneth sprake van erkenning in de vorm van sociale waardering.

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 1</p> <p>Een goed antwoord bevat een weergave van een gevaar van Honneths theorie van relationele autonomie: het ingrijpen van de overheid om de relationele autonomie van individuen te waarborgen / de nadruk op positieve vrijheid kan leiden tot een autoritaire staat.</p> <p>voorbeeld van een goed antwoord: Een gevaar van Honneths theorie van relationele autonomie is dat de overheid gaat bepalen wat mensen waardevol moeten vinden. De nadruk op positieve vrijheid kan ertoe leiden dat een staat zo wordt ingericht dat de overheid bepaalt wat mensen ‘echt’ zouden moeten willen en mensen een bepaalde levensinvulling opdringt.</p>	
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat volgens Locke Eddy’s identiteit als mens niet zou veranderen als hij NZT heeft geslikt, omdat de functionele organisatie van zijn lichaam hetzelfde is gebleven • een uitleg dat volgens Locke Eddy’s identiteit als persoon wel zou veranderen als hij NZT slikt, omdat persoonlijke identiteit zo ver reikt als het bewuste geheugen en dat dit veel groter is geworden 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens Locke is de identiteit van een mens gelegen in de functionele organisatie van zijn lichaam. Deze blijft door de tijd heen hetzelfde, ook al verandert een lichaam bijvoorbeeld qua uiterlijk en groei • Volgens Locke reikt de identiteit van een persoon zo ver als zijn of haar bewuste geheugen. Dit is Lockes psychologisch criterium voor persoonlijke identiteit. Eddy’s geheugen reikt als hij NZT slikt veel verder dan voordat hij NZT slikte. Zijn bewuste geheugen is dus veranderd, waardoor zijn identiteit als persoon ook is veranderd. 	<p>1</p> <p>1</p>
6	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat een weergave van twee van de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Reids bezwaar dat Locke de begrippen ‘bewustzijn’ en ‘geheugen’ verwart – Reids bezwaar dat identiteit niet uit het bewustzijn kan bestaan, omdat dit veranderlijk is – Reids bezwaar dat Locke identiteit van een individu verwart met een vergelijkbare identiteit van een groep individuen 	
	<p>per goede weergave</p>	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Reid zegt dat Locke in zijn opvatting over persoonlijke identiteit de begrippen 'bewustzijn' en 'geheugen' verwart (bewustzijn gaat volgens Reid alleen over het heden, terwijl geheugen juist over het verleden gaat) 1
- Reid zegt dat iemands identiteit helemaal niet uit bewustzijn kan bestaan, omdat identiteit gaat over wat hetzelfde blijft, terwijl bewustzijn voortdurend verandert 1

7 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- Een weergave van Ricoeurs opvatting van persoonlijke identiteit: het gaat niet om wat door de tijd hetzelfde blijft (idem-identiteit), maar wie door de tijd heen dezelfde blijft (ipse-identiteit) / het zelf dat zich door de tijd heen tot zichzelf verhoudt 1
- een argumentatie met Ricoeurs opvatting van persoonlijke identiteit of Eddy verantwoordelijk is voor de moord op de vrouw 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Ricoeurs opvatting over persoonlijke identiteit gaat het erom wie er door de tijd heen dezelfde blijft en niet wat er hetzelfde blijft 1
- Eddy weet al een tijdje dat hij black-outs heeft als gevolg van zijn NZT-gebruik. Hij kan zich tot zichzelf en zijn toekomst verhouden door te stoppen met het gebruik van NZT, waardoor hij geen black-outs meer heeft. Of, als hij zijn hernieuwde identiteit met NZT echt niet wil opgeven, er bijvoorbeeld voor zorgen dat hij nooit alleen is, zodat hij tijdens zijn black-outs geen gekke dingen gaat uithalen. Ik vind dus dat Eddy wel degelijk verantwoordelijk is te houden voor de moord op de vrouw. Hij had, wetende van de black-outs, verantwoordelijkheid moeten nemen voor elk mogelijk toekomstig zelf 1

of

- Eddy weet dan wel dat hij black-outs heeft, maar hij heeft misschien nog nooit iemand vermoord of ook maar plannen in die richting gehad. Verantwoordelijkheid nemen voor je toekomstige zelf betekent niet dat je er rekening mee moet houden dat je zomaar ineens in een moordlustige crimineel zult veranderen. Verantwoordelijkheid nemen voor je toekomstige zelf zou hooguit kunnen betekenen dat Eddy vraagt of er iemand bij hem blijft en vertelt wat er is gebeurd tijdens een black-out, of dat hij stopt met zijn NZT-gebruik. Maar je kunt niet verantwoordelijk zijn voor dingen die je doet zonder dat je daar enige weet van hebt, ook niet als je je wel degelijk tot jezelf verhoudt. Ik vind, ook met Ricoeurs opvatting, dus niet dat Eddy verantwoordelijk is 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van twee verschillende definities van authenticiteit 1
- een argumentatie of de gekozen definitie aansluit bij de opvatting van Lindy of bij de opvatting van Eddy 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Authenticiteit betekent dat je handelt vanuit wat jij waardevol en belangrijk vindt of authenticiteit betekent dat je handelt vanuit wie jij nou eenmaal bent, wat specifiek voor jou is 1
- Ik kies de eerste definitie. Als ik zo'n pil zou slikken, zou ik erachter komen dat ik meer blijf te kunnen dan ik tot dan toe altijd wist. Ik zou dan dus ook veel meer mogelijkheden hebben om te kunnen handelen naar wat ik waardevol en belangrijk vind. Ook Eddy gaat er in zijn opvatting over de pil vanuit dat hij juist beter weet wat hij wil, de definitie sluit dus aan bij zijn opvatting 1

of

- Ik kies de tweede definitie. Authenticiteit betekent voor mij dat je handelt vanuit wie jij nou eenmaal bent, wat specifiek voor jou is Door die pil kan je meer dan je dacht en is het duidelijker wat je precies wil. Maar dat zijn dingen die je vóór die pil helemaal niet wilde. Die dingen horen dus niet oorspronkelijk bij jou en helpen jou dus niet om authentiek te zijn. Dat is precies wat Lindy over de pil zegt en de definitie sluit dus aan bij haar opvatting 1

9 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat de redenen waarom het onderscheid tussen genezen en verbeteren problematisch is bij NZT: NZT verbetert ons denken / geheugen waardoor een 'normaal' geheugen een gebrek kan lijken dat genezen moet worden.

voorbeeld van een goed antwoord:

NZT verbetert het geheugen en de hersencapaciteit. Daardoor kunnen mensen die NZT gebruiken ineens veel meer informatie verwerken dan mensen die geen NZT gebruiken. Door deze mensverbetering kunnen een normaal geheugen en een normale hersencapaciteit dus nogal gebrekkig gaan lijken. Daardoor is niet meer duidelijk wat een 'ziekte' is en wat een 'algemeen menselijk gebrek'. Moet NZT als geneesmiddel worden aangeboden aan mensen die lijden aan geheugenafwijkingen? Of moet juist iedereen het middel gebruiken om de gebrekkigheid van de mens te verbeteren? Of moet het helemaal verboden worden?

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat volgens Buchanan verwijzingen naar de menselijke natuur geen morele regels over veranderingen aan die natuur inhouden 1
- een argumentatie met tekst 2 of verwijzingen naar de menselijke natuur een rol moeten spelen bij de morele evaluatie van mensverbeteringstechnieken 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Alan Buchanan schrijven verwijzingen naar de menselijke natuur nooit een moreel oordeel voor over veranderingen aan die menselijke natuur. Als je de menselijke natuur bijvoorbeeld beschrijft vanuit het idee dat de mens een of andere tekortkoming heeft (bijvoorbeeld geen warme vacht), wil dat nog niet zeggen dat aanpassingen waardoor dat tekort wordt opgelost, moreel goed of niet goed zijn. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor beschrijvingen van de menselijke natuur die ervan uitgaan dat de mens een aantal vaststaande kenmerken heeft 1

- Ik ben het eens met Buchanan en vind dat een verwijzing naar de menselijke natuur helemaal niks te maken heeft met de vraag naar de wenselijkheid van mensverbeteringstechnieken zoals NZT. Natuurlijk willen mensen meer dan ze van de natuur hebben meegekregen. Als dat niet had gemogen, waren we nu niet in de ruimte geweest en had er geen internet bestaan, dan hadden allerlei medische aandoeningen nooit genezen kunnen worden. Dat prestatiebevorderende middelen zoals NZT ook negatieve aspecten kunnen hebben, zoals de verslaving en hebzucht in tekst 2, wil niet zeggen dat wat wij van nature hebben meegekregen normgevend is voor wat we mogen ontwikkelen. Waarom zouden we wel kleding mogen maken om in kou te overleven en geen pil mogen gebruiken om onze hersencapaciteit te vergroten waardoor we beter in ellendige sociale situaties kunnen overleven? 1

of

- Ik vind in tegenstelling tot Buchanan wel dat verwijzingen naar de menselijke natuur een rol moeten spelen in de morele evaluatie van mensverbeteringstechnieken. Ook in tekst 2 wordt duidelijk dat het leven met NZT onmiddellijk terugslaat op Eddy: hij is verslaafd en gaat ten onder aan hebzucht. Daaruit blijkt duidelijk dat wij mensen inderdaad niet meer moeten verlangen dan we van nature hebben meegekregen. Aan alle technieken voor mensverbetering kleven nadelige aspecten die volgens mij duidelijk laten zien dat ze uiteindelijk niet wenselijk zijn 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave wat een 'hedonistische utopie' is: een ideale niet-bestaande plaats die gebaseerd is op genot / geluk 1
- een argumentatie met tekst 3 of je voor- of tegenstander bent van een hedonistische utopie met NZT 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- een hedonistische utopie is een ideale niet-bestaande plaats die is gebaseerd op het bevredigen van genot / geluk 1

- Ik ben geen voorstander van een hedonistische utopie met NZT. Het hedonistische ideaal zou dan, zoals in tekst 3, vooral gericht zijn op economisch succes, roem en vrouwelijke aandacht. Dat is nogal eenzijdig, individualistisch en seksistisch. Natuurlijk zou het fijn zijn als iedereen zijn eigen plezier kan najagen en daarin succes kan behalen, maar een samenleving die alleen maar uitgaat van genot is per definitie eenzijdig. Naast genot zouden volgens mij ook dingen als 'betekenis' een rol moeten spelen 1

of

- Ik ben wel een voorstander van een hedonistische utopie met NZT. Als we allemaal succesvol kunnen worden in dat wat voor ons plezier oplevert, is er volgens mij ook een stuk minder competitie onderling. Ik denk niet dat een fascinatie voor mensverbetering per se voortkomt uit een economisch belang, roem of vrouwelijke aandacht, zoals in tekst 3 wordt gesuggereerd. Als we onze hersencapaciteit beter kunnen gebruiken, weten we beter wat we willen en kunnen en zijn minder mensen gefrustreerd en ongelukkig. Dat in de film toevallig voor successen met vrouwen en geld wordt gekozen, zegt niet dat in een samenleving met NZT geen succes wordt behaald op artistiek, sociaal en idealistisch gebied 1